

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА СЛУЖБА Д.О.О.
ПОЖАРЕВАЦ

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И
ВОДОПРИВРЕДЕ

БИЛТЕН

Датум : 05.10.2010.

Уређивачки одбор: Гроздић Јован дипл.инг., Стојшић Синиша дипл.инг., Јоргованка Влајковац, дипл.инг., Станковић Станислава, дипл.инг., Стојановић Александар, дипл.инг., Рајчић Моника дипл.инг., Јовановић Звездана дипл.инг., Вујчић Ненад дипл.инг., Јовица Јуришић, дипл.инг. и Ана Ђорђевић, дипл.инг.

Зашто ђубрити и органским и минералним ђубривима

Земљорадници знају да је за постизање високих и стабилних приноса поред минералних ђубрива веома значајно и ђубрење органским ђубривима. Једностраном применом минералних ђубрива земљиште се снабдева потребним хранливима, али се њиховом употребом не утиче на поправку особина земљишта. Зато је неопходно да се у земљиште унесе и органска ђубрива од којих се најчешће користе чврсти стајњак, течни стајњак, осока, зеленишно ђубрење и компост.

Од органских ђубрива најстарије и најчешће коришћено ђубриво је стајњак. Поред обезбеђења хранива стајњак поправља физичке, хемијске и биолошке особине земљишта. Уношењем стајњака поправља се структура земљишта па се такво земљиште лакше обрађује, биљке се брже укорееују, земљиште се обогаћује хумусним материјама. Уколико се стајњак периодично не уноси у земљиште оно трајно осиромашује у хумусу што доводи до опадања плодности земљишта, а то се никако не може надоместити применом минералних ђубрива. Из напред наведеног можемо закључити да се улога коју стајњак има у снабдевању земљишта потребним хранљивим састојцима може заменити погодним минералним ђубривима, али улога коју стајњак има за поправљање особина земљишта се не може заменити употребом минералних ђубрива. Само комбинованом употребом минералних и органских ђубрива можете остварити високе, стабилне приносе уз истовремено очување плодности земљишта.

Приликом ђубрења обрадивих површина органским ђубривима, пољопривредни произвођачи најчешће користе чврсти стајњак. Потребно је нагласити да употреба полузгорелог или згорелог стајњака зависи од типа земљишта. Наиме, за ђубрење песковитих, лакших земљишта треба користити полузгорели стајњак, док за ђубрење тежих земљишта треба користити искључиво згорели стајњак. Зашто је то тако? Песковита земљишта су слабо везана, па ће сламаста структура полузгорелог стајњака

боље да повеже честице песка, а како су песковита земљишта и топла земљишта разлагање стајњака се брзо наставља и достиже онај степен зрелости који би добио одлежавањем. Ако би се ова земљишта ђубрила згорелим стајњаком, његово дејство би било врло брзо, али би кратко трајало. Насупрот песковитим, лакшим земљиштима, тешка глиновита земљишта је боље ђубрити згорелим стајњаком. Оваква земљишта су хладна и сабијена и уколико би се ђубрила полузгорелим стајњаком даље распадање би било врло споро, јер не би постојали услови за брз рад микроорганизама, па дејство оваквог стајњака не би имало жељени ефекат.

Од чега зависи квалитет стајњака ?

Квалитет стајњака зависи од хемијског састава, начина чувања, неговања и употребе. Састав стајњака је врло различит, јер свака врста стоке даје различит састав измета, што опет зависи од врсте хране и начина варења. Говеђи стајњак садржи више воде, а мање хранљивих састојака, па се сврстава у хладан стајњак. Свињски стајњак може да буде и топао и хладан, што зависи од врсте хране која се даје. Стајњак живине је најјачи по свом саставу, јер садржи много више хранљивих састојака од претходно поменутих. И код исте врсте стоке, састав је различит, на пример, млада стока боље искоришћава храну од старије, па је њихов стајњак сиромашнији хранљивим састојцима. Товна грла добијају више зрнасте хране, него приплодна, па је њихов стајњак богатији у хранљивим састојцима.

Да би се стајњак правилно разлагао и да би губици хранљивих материја били што мањи, треба га неговати. Основни услов за правилно неговање стајњака је саграђено ђубриште које обезбеђује квалитетне процесе ферментације и зрења и истовремено штити подземне воде од загађења. Вубриште треба да испуни одређене услове: да је непропустљиво за течност (најбоље је да буде изграђено од бетона), да се добро оцеђује (да има изван пад 2-5 %), да не допушта прилив течност споља (граде се погодни канали, а подиже се и зид висине око 0,5 м), да осочна јама буде потпуно одвојена и да нема никакве везе са ђубриштем, да се подигне кров ради заштите од сунца и сувишног испаравања, да се са стране ђубришта која је нагнута постави сливник итд.

Када се стајњак одвози са гомиле, онда га не треба узимати са целе површине, већ са једног краја и по целој дубини. Саветујемо земљораднике да стајско ђубриво одмах након изношења на њиву равномерно разбацају и по могућству одмах заору како би се избегли губици хранива. Уколико нисте у могућности да одмах по довожењу стајњака на њиву обавите и његово заоравање потребно је прекрити га непропусним материјалом (може и слојем земљишта дебљине око 15 цм) који ће спречити даље испаравање и губитак хранљивих материја. Складиштење стајњака на земљишту повлачи са собом опасност од загађења, како површинских тако и подземних вода. Овакав начин складиштења мора бити привремен и стајњак се мора применити за узгој усева у току следеће сезоне раста. У овом случају количина стајњака ускладиштеног на свакој њиви мора да одговара потребама те њиве. Након уношења у земљиште стајњак мора да претрпи извесне промене да би био доступан као биљно храниво. Стајњак унесен под усев, рецимо, окопавине, повећава приносе и наредних година. Због таквог (продуженог) дејства стајњака ђубрење треба обављати просечно сваке треће године.

Уколико газдинство не располаже сточним фондом који може да обезбеди продукцију довољних количина стајњака, саветујемо земљорадницима да након скидања пшенице, јечма, тритикалеа и сл., заснују производњу биљака које дају велику биљну масу (нпр.

сунцокрет, уљана репица, сточни грашак, пшеница, јечам, тритикале) и обаве заоравање зимским орањем. У том случају, зеленишним ђубрењем нећете осиромашивати земљиште у погледу садржаја хумуса, односно одржаћете га на истом нивоу или повећати. Свакако знате да паљењем биљних остатака или изношењем већ створене органске материје од које настаје хумус осиромашујете земљиште у погледу садржаја хумуса.

Станковић Станислава, дипл.инг.

Запрашивање семена пшенице за сетву

Одређени број пољопривредних произвођача одлучиће се за сетву сопствене меркантилне пшенице као семенске. Највећи проблем када су у питању болести представља главница пшенице и ако је присутна, пласман је онемогућен.

Уколико се одлучите за сетву сопственог семена, обавезно третирајте семе пшенице од главнице (Гилециа тритици).

За ову намену можете користити један од следећих препарата: Рахил, Акорд, Тајкун, Семесан или Манкогал С. Количине препарата које требате користити при запрашивању семена су следеће: Рахил, Акорд, Тајкун користити у количини од 50мл растворити у 0.5-0.7 литара воде и нанети на 100кг семена пшенице или јечма. Препарат Семесан 200 грама на 100кг, Манкогал С 200грама на 100кг семена пшенице или јечма

Препарати Рахил, Акорд и Тајкун имају исту активну материју „тебуконазол“, примењени на прави начин и у препорученим дозама могу да главничаву пшеницу ослободе главнице, тако да у наредној жетви не буде главничних зрна.

Јовица Јуришић, дипл. инж. заштите биља

Откуп телад

Телад се треба куповати што раније, 10-15 дана по тељењу или најкасније у доби до 60 дана старости и тежине до 120 кг. Разлог за то је што ће у првом случају телад бити оријентирана у објекте за узгој телад за тов гдје ће правилном технологијом у 70 дана постати потпуно способна за прву фазу това и здравствено ће бити способна за постизање одличних резултата у тову. У другом случају телад ће одмах ићи у прву фазу това при чему ће губици бити пуно мањи него у каснијој фази а и резултати су бољи него ли је то у каснијој фази. Кључни момент је стимулирање произвођача да продају овакву телад те да

корекцијама у хранидби што је боље могуће телад припреме за тов. Да би то успјели потребно је стимулирати произвођаче са цијеном, поштрити контролу промета телад, те потицањем од стране МПШВГ-а додатно усмјеравати телад у тов. Наша домаћа телад има врло добре генетске предиспозиције за производњу меса како производним

результатима тако и квалитетом меса те постижемо вишеструке ефекте кроз контролирану производњу јунади у потпуности домаћег поријекла. Смањујемо вриједност увоза који није мали ако рачунамо да се годишње увезе од 50 000-70 000 јунади за даљњи тов. Организација откупа сигурно није једноставна и мора бити координирана са даљњом производњом. Постојећа структура тржења телади треба се у потпуности мијењати и отворити је потребно произвођачима и друге канале продаје – а један од њих може бити и у сурадњи са мљекарама и пољопривредним задругама.

Вујчић Ненад, дипл. инж.

Фактори који утичу на врење шире

Фактори који утичу на вино у току врења су они спољног карактера, као присуство кисеоника из ваздуха и температура, и они који потичу из саме шире, концентрација шећера и киселост.

Аерација или проветравање вина је неопходна за повећање количине пожељних квасаца, јер уколико нема довољно кисеоника, онда квасац изумире. У случају када је присутно превише кисеоника шећер се разлазе на угљен-диоксид и воду, штонегативно утиче на сам процес врења. Да би постигли одговарајуће услове за развој квасаца, када је у питању присуство кисеоника, треба извршити отворено претакање, у току прва три дана врења, када је настало око 5% алкохола, при чему се претаче 1/5 шире.

Температура неповољно утиче на врење уколико је виша од одговарајуће, јер тада долази до убијања квасца, што директно доводи и до прекида врења. Нижа температура од одговарајуће неће битно утицати на квасце, јер чак и – 100°C не убија квасце. Најоптималније температуре за производњу врхунских белих вина, када је у питању врење вина, је 18-20°C, а за црна вина 25-26°C.

Концентрација шећера неповољно утиче на квасце и када је исувише висока и када је ниска. Ниске концентрације шећера у шири успоравају ферментацију тј. врење, касније отпочиње и завршава се са мањом количином добијеног алкохола. Висока концентрација шећера доводи до пуцања квашчевих ћелија, услед тежње да се изједначи осмотски притисак између квасца и раствора са шећером.

Најоптималнија концентрација шећера је 15-30г/л.

Киселост, тј. рН вредност у оптималној граници за развој квасаца креће се 4-6.

Ана Ђорђевић, дипл.инж.

